

Први годишњи извештај о увођењу родно одговорног буџетирања у програмски буџет на националном нивоу за 2016. годину

САДРЖАЈ

1	Родно одговорно буџетирање и буџет Републике Србије	3
1.1	Увод.....	3
1.2	Шта је родно одговорно буџетирање?	4
1.3	Обавезе буџетских корисника у вези са родно одговорним буџетирањем за 2016.годину	4
2.	Преглед уродњених елемената буџета за 2016. годину	6
2.1.	Преглед по буџетским корисницима у односу на листу позваних буџетских корисника.....	6
2.2.	Преглед према нивоу резултата.....	7
2.3.	Преглед према усклађености са стратешким приоритетима у остваривању родне равноправности	7
3	Закључци	19
4	Препоруке за наредни циклус РОБ	21
4.1	Увести законску обавезу примене РОБ у Закон о буџетском систему.....	21
4.2	Наставити рад на увођењу РОБ са истом групом буџетских корисника	21
4.3	Изградити институционалну инфраструктуру и осигурати подршку буџетским корисницима	21
4.4	Осигурати пуну примену члана 40. Закона о равноправности полова којим је прописана обавеза вођење родне статистике	21
4.5	Препознати значај и непоходност родне анализе	22
4.6	Развити методологију за примену РОБ-а	22
4.7	Код навођења правног основа, додати Закон о равноправности полова.....	23
4.8	Нужно је прилагођавање софтвера за унос података	23

1 Родно одговорно буџетирање и буџет Републике Србије

1.1 Увод

У складу са важећим законима и прописима¹ Република Србија односно њена Влада, Скупштина и институције, имају обавезу и одговорност али и шансу да изграде друштво једнаких могућности за све грађане и грађанке. Држава има водећу улогу у стварању услова за родну равноправност односно отклањање дискриминације и по основу пола, а која постоји у свим сферама друштва. То се постиже кроз усвајање родно одговорних јавних политика и прописа и њихово спровођење. Да би се нека политика спровела потребно је да се за њено спровођење одвоје одговарајући ресурси, било да се ради о ресурсима за нова знања и механизме, процедуре или за циљане конкретне програме и мере директно усмерене ка грађанима и грађанкама. Средства која би се одвојила за реализацију родно одговорних политика и програма нису довољна да се елиминисе неједнакост у свим сферама где постоји, зато уместо оскудних додатних средстава пажњу усмеравамо на реалокацију или редистрибуцију унутар оних средстава која имамо на располагању, тако да цео буџет постаје инструмент за унапређење квалитета свакодневног живота грађана и грађанки, елиминисање неједнакости и стварање праведнијег друштва.

Република Србија има важећу Стратегију² за родну равноправност као и припадајући акциони план. Поред Стратегије и Закона о равноправности полова³ постоје различите обавезе које проистичу из ратификованих међународних уговора и/или конвенција⁴, а који нас обавезују на акцију и деловање. На крају, Уставна одредба о стварању једнаких могућности за све грађане и грађанке представља оквир унутар којег сада и законодавна и извршна власт као и државне институције имају обавезу да усвоје различите мере да би се то и достигло.

Буџет државе, као и покрајине и локалне самоуправе, представља главни инструмент за реализацију усвојене политике. Буџет одражава стварне приоритете које има Влада која буџет креира и предлаже, и Народна скупштина Републике Србије која буџет доноси и усваја у форми Закона. Поред Закона о буџету, Народна скупштина Републике Србије доноси и Закон о буџетском систему којим се дефинишу циљеви, као и начини на који се буџет планира, извршава и на који се начин извештава.

Закон о буџету представља план прихода односно одговор одакле долазе средства у буџет, као и план расхода односно одговор на шта ће се утрошити буџетска средства током једне буџетске/календарске године. Средстава у буџету никада нема довољно да се задовоље све потребе у друштву. Стога је циљ да се са средствима која су на располагању одговорним планирањем постигне најбољи могући резултат за највећи број грађана. Значајно је стога осветлити процес планирања, дефинисања приоритета и постављање циљева и дефинисање жељених исхода у свим областима и одредити који би били родно одговорни циљеви и жељени исходи у тим областима.

Постоји директна веза између онога што се дефинише као приоритет и финансира, и врсте и квалитета услуга које грађани и грађанке добијају. Грађани и грађанке нису хомогена група, и у друштву постоје различите потребе које је потребно задовољити. Зато није довољно да пратимо само износ који је за нешто одређен, него и који су ефекти које је та потрошња, недовољно финансирање или изостанак финансирања имала на различите циљне групе.

Програмско буџетирање које је постало обавезно у 2015. години иде управо у том смеру, да подржи боље планирање, праћење и мерење ефеката потрошње буџета на квалитет свакодневног живота

¹ Устав Републике Србије, Закон о равноправности полова, Антидискриминациони закон

² Национална Стратегија за родну равноправност 2016. - 2020. Сл.гласник број 4/2016

³ Усвојеног 2009.године (Сл.лист бр. 104/2009)

⁴ Нпр. CEDAW – конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена; Резолуција 1325; Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (CAHVIO) позната као Истанбулска конвенција итд.

грађана и грађанки. И зато је примена родне анализе на буџет и родно одговорно буџетирање препозната као један од кључних аналитичких алата којим осигуравамо да се поред других циљева јавних политика унапређује и родна равноправност и ствара друштво једнаких могућности приликом програмирања буџета.

1.2 Шта је родно одговорно буџетирање?

Родно одговорно буџетирање (РОБ) представља примену родне анализе приликом планирања буџета Републике Србије, односно програма, програмских активности и пројеката, а који се финансирају новцем грађана и грађанки. Сагледава се које ефекте има прерасподела средстава на животе жена и мушкараца, девојчица и дечака у друштву узимајући у обзир пол, али и друге социо економске и друге карактеристике (на пример степен образовања, место становања, приходе, етничку припадност, ивалидитет, или неко друго својство) које особу стављају у потенцијално неравноправан положај, а како је то дефинисано антидискриминационим прописима.

Важно је нагласити да се не ради о посебним буџетима за мушкарце и жене, нити о пуком пребројавању корисника по полу, већ о томе **да ли постојећа алокација средстава одговара на потребе у друштву на начин да трансформише постојеће родне обрасце и доприноси достизању родне равноправности.**

РОБ представља и стратешки приступ где се помоћу алокације средстава за спровођење политика, мера и програма отклањају препреке и подстичу вишеструки потенцијали жена и мушкараца, девојчица и дечака у корист позитивног развоја друштва.

РОБ нам омогућава да осигурамо да жене и мушкарци имају једнак приступ ресурсима, да једнако одлучују о ресурсима као и да имају једнаке користи од употребе тих ресурса.

РОБ је важан ослонац у изградњи праведнијег друштва, ефикасније јавне управе и транспарентнијег буџета.

1.3 Обавезе буџетских корисника у вези са родно одговорним буџетирањем за 2016. годину

У 2015. години Министарство финансија Републике Србије издало је упутство свим буџетским корисницима где се наводи опредељеност министарства за родно одговорно буџетирање и подршка његовом увођењу. Конкретно, у упутству се наводи следеће: “Министарство финансија подржава иницијативу за увођење родно одговорног буџетирања, унутар реформе јавних финансија кроз увођење програмског буџета. Рад на увођењу родно одговорног буџетирања је започет 2015. године, кроз припрему буџетског плана за 2016. годину, са пројекцијама за 2017. и 2018. годину. На основу предлога Министарства финансија и Координационог тела за родну равноправност Владе Републике Србије, 28 директних буџетских корисника чине прву групу буџетских корисника који уводе елементе родно одговорног буџетирања у своје предлоге финансијских планова за 2016. годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године, тако што ће формулисати у оквиру једног програма или програмске активности најмање један циљ и индикатор који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца и разврстати индикаторе који се односе на жене и мушкарце”. Конкретно првих 28 изабраних буџетских корисника из I групе институција за 2016. годину требало је да:

- Формулише јасан циљ који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца у одговарајућим програмима унутар својих сектора
- Да формулишу бар једну програмску активност која ће допринети постизању циља унапређења родне равноправности у одговарајућем програму, као и да
- Све индикаторе који се односе на особе, прикажу разврстано по полу.

Буџетским корисницима су понуђена три начина на која ово могу да ураде: (i) дефинисањем посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности, (ii) узимање у обзир

питање рода, и дефинисање родно осетљивог приступа, (iii) диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на мушкарце и жене.

Буџетски корисници су припремљени за овај корак кроз обуке и инфо сесије које су се одржале у пролеће 2015. године уз подршку Координационог тела за родну равноправност у сарадњи са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена (UN WOMEN)⁵. Упоредо, обука се одржала и на покрајинском и на локалном нивоу.

Додатно, Министарство финансија је у сарадњи са Координационим телом за родну равноправност Владе Републике Србије и уз подршку UN Women припремало нацрт Измена и допуна Закона о буџетском систему, како би се родно одговорно буџетирање (РОБ) уредило и Законом којим се регулише планирање, као и извршење буџета.

Други прописи који директно и индиректно обавезују буџетске кориснике на увођење родне перспективе у јавне политике, а самим тим и буџет су: Устав Републике Србије кроз одредбу о постизању једнаких могућности, као и опција доношења афирмативних мера у циљу елиминисања неједнакости унутар и између група у друштву; Закон о равноправности полова којим се дефинише обавеза вођења родне статистике (Члан 40. Закона о равноправности полова); Национална стратегија за родну равноправност и припадајући Акциони план и други антидискриминациони прописи и стратегије.

⁵ Током 2015. године, уз подршку UN Women укупно је обучено 368 особа (309 жена и 59 мушкараца). 181 особа је обучено на националном нивоу (154 жене и 27 мушкараца); 91 особа обучена је на нивоу АП Војводине (72 жене и 4 мушкараца); а 50 особа је учествовало на локалним тренинзима (43 жена и 7 мушкараца).

2. Преглед уродњених елемената буџета за 2016. годину

У овом делу Извештаја, сагледавамо докле смо стигли у буџету за 2016. годину са пројекцијама за 2017. и 2018. на основу следећих анализа:

- 2.1. Преглед по буџетским корисницима у односу на листу позваних буџетских корисника
- 2.2. Преглед према нивоу резултата
- 2.3. Преглед према усклађености са стратешким приоритетима у остваривању родне равноправности

2.1. Преглед по буџетским корисницима у односу на листу позваних буџетских корисника

У табели која следи дат је преглед буџетских корисника који су били позвани да учествују у првом циклусу родно одговорног буџетирања приликом планирања буџета за 2016.годину, и статус 'испуњено' или 'није испуњено' у односу на овај захтев:

Ред. Бр.	Назив	Статус
1.	НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	Испуњено
2.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ	Испуњено
3.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА САРАДЊУ СА ЦИВИЛНИМ ДРУШТВОМ	Испуњено
4.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ	Није испуњено
5.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА	Није испуњено
6.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ПОМОЋ И ОБНОВУ ПОПЛАВЉЕНИХ ПОДРУЧЈА	Није испуњено
7.	ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ВЛАДЕ	Није испуњено
8.	КАНЦЕЛАРИЈА ЗА САРАДЊУ С МЕДИЈИМА	Није испуњено
9.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА	Није испуњено
10.	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА	Испуњено
11.	МИНИСТАРСТВО СПОЉНИХ ПОСЛОВА	Испуњено
12.	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ	Није испуњено
13.	МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	Испуњено
14.	МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ	Испуњено
15.	МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ	Испуњено
16.	МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ	Испуњено
17.	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Није испуњено
18.	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА	Није испуњено
19.	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА	Испуњено
20.	МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ	Није испуњено
21.	МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	Испуњено
22.	МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА	Испуњено
23.	МИНИСТАРСТВО ОМЛАДИНЕ И СПОРТА	Испуњено
24.	МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА	Испуњено
25.	РЕПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ	Није испуњено
26.	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ	Испуњено
27.	СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ	Није испуњено

Ред. Бр.	Назив	Статус
28.	КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ	Испуњено

Овај резултат сматрамо позитивним помаком на основу чињенице да 2015. године није постојала законска обавеза у вези са увођењем родно одговорног буџетирања. Зато, можемо бити задовољни чињеницом да је чак 16 од 28 позваних институција успело да на позив одговори.

2.2. Преглед према нивоу резултата

Према упутству, претходно наведених 28 буџетских корисника на националном нивоу чине прву групу буџетских корисника који уводе елементе родно одговорног буџетирања у своје предлоге финансијских планова за 2016. годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године. Конкретно, наведени органи су били у обавези да обезбеде информације у финансијским плановима и програмима, као одговор на буџетске инструкције наведене у делу 1.3.

У упутству су наведени различити начини за “угодњавање”, односно укључивање родне перспективе у циљеве и индикаторе у оквиру програмске структуре. Након прегледа, утврђено је да се прва група буџетских корисника у првом покушају увођења елемената родно одговорног буџетирања на националном нивоу статистички распоредила на следећи начин у три понуђене групе:

Начин	Број буџетских корисника	Процент
Постављање посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности	6	37%
Узимање у обзир питање рода и дефинисање родно осетљивог приступа	3	19%
Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце	7	44%

Дакле, већина буџетских корисника који су прихватили да учествују у првој години увођења елемената РОБ у своје буџете, махом су се определили да то ураде на нивоу програмске активности или ИПА пројекта и то диференцирањем индикатора. Следе по бројности примери посебних циљева за жене⁶, а најређи су примери буџетских корисника који су узели у обзир питање рода приликом дефинисања циља и/или индикатора⁷.

2.3. Преглед према усклађености са стратешким приоритетима у остваривању родне равноправности

Преглед у наредној табели представља пресек стања у односу на препознате приоритете исказане у Националној стратегији за родну равноправност и НАП, Родног барометра, публикације Мушкарци и жене у Републици Србији, приоритетима које препознаје Женска платформа за развој Србије, и препорукама постојећих студија и истраживања у области родне равноправности. Визуелне прегледности ради, ниво усклађености је приказан бојама: зелена боја означава потпуну усклађеност са приоритетима у одређеној области. Наранџаста боја означава делимичну усаглашеност.

⁶ Министарство финансија/Пореска управа, Министарство спољних послова, Министарство правде, Министарство здравља, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Републички завод за статистику.

⁷ Народна скупштина, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

РАЗДЕО 1 - НАРОДНА СКУПШТИНА

Програмска активност: 0001 - Вршење посланичке функције

Програм коме припада: 2101 - Политички систем

Циљ 1: Спровођење законодавне, контролне, изборне и представничке функције Народне скупштине

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
% разматраних предлога закона на седницама Народне скупштине који садрже: а) родну анализу, б) фискалну анализу и ц) анализу са аспекта људских права а) ___ %	%	0	5	6	7	
Коментар/ препорука	Узимање у обзир питања рода кроз индикатор. У овом кораку, нема још формулације јасног циља који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца. Активности у оквиру програмске активности су формулисани кроз индикатор који ће, временом, ако буде имплементиран у континуитету, допринети јачању важних елемената родно одговорног буџетирања захваљујући родној анализи. Квалитетније анализе су предуслов добро постављеним циљевима који воде унапређењу равноправности између жена и мушкараца.					

ГЛАВА 3.10 - КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Програмска активност: 0007 - Информисање јавности и обука о процесу европских интеграција

Програм коме припада: 0601 - Подршка приступању Србије ЕУ

Циљ 2: Унапређени административни капацитети за преговоре са Европском унијом

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. обучених државних службеника	Број	392 (2015.)	400	410	410	
Бр. обучених државних службеница	Број	870 (2015.)	886	1006	1006	

Коментар/ препорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. У овом кораку нема још формулације јасног циља који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца. Како је познато да је више државних службеница него службеника, на том нивоу анализе овим се побољшава евиденција, али се не доприноси битно родној равноправности. Потребно је урадити родну анализу да би се сагледало које су родне карактеристике државне службе, уколико се жели да се на то утиче. Видети приоритете за ову област у Националној стратегији за родну равноправност http://www.mgsi.gov.rs/cir/dokumenti/nacionalna-strategija-za-rodnu-ravnopravnost-za-period-od-2016-do-2020-godine-sa-akcionim
---------------------	--

ГЛАВА 16.2 – ПОРЕСКА УПРАВА

Програмска активност: 0002 - Подршка пореске администрације при управљању пореским системом

Програм коме припада: 2302 - Управљање пореским системом и пореском администрацијом

Циљ 3: Повећати заступљеност жена које похађају стручне обуке у Пореској управи у складу са модернизацијом ПУ

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр.жена које похађају стручне обуке са издатим сертификатом везано за информационе технологије	Број	-				
Коментар	<i>Имајући у виду да подаци који су потребни за родну анализу нису доступни у 2016. години ће послужити за прикупљање почетних података</i>					
Бр. мушкараца који похађају стручне обуке са издатим сертификатом везано за информационе технологије	Број	-				
Коментар	<i>Стручно усавршавање запослених како би самостално извршавали задатке везано за унапређење и модернизацију информационог система Пореске управе</i>					
Коментар/ препорука	Формално је постављен посебан циљ за жене. Суштински је раздвојена евиденција за број обучених жена и мушкараца. Како у претходном периоду није било евиденције по полу, овај корак представља помак унапред. Такође је важно да се утврди да ли је 2016. искоришћена за прикупљање полазних података, како би се у наредни буџет уврстиле циљане вредности.					

ГЛАВА 17.1 – ДИПЛОМАТСКО-КОНЗУЛАРНА ПРЕДСТАВНИШТВА

Програмска активност: 0001 - Подршка функционисању дипломатско-конзуларних представништва

Програм коме припада: 0302 - Дипломатско-конзуларни послови у иностранству

Циљ 2: Повећање учешћа жена у обављању дипломатских послова

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Повећање постављених амбасадора женског пола	Процент	25%	25%	30%	33%	
Коментар/ препорука	Постављање посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности. Овај циљ је постављен тако да директно одговара на приоритете који су препознати у оквиру надлежности које покрива буџетски корисник. Одличан корак у добром правцу. Ради квалитетније анализе, јавности су, поред процената, потребни и бројеви. Иако није предмет буџетске анализе, важно је напоменути да на учешће и положај жена у дипломатији утичу и много други пратећи услови, као што су, на пример, доступност система подршке за децу, посебно за самохране мајке.					

РАЗДЕО 19 - МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Програмска активност: 0006 - Нормативно уређење и надзор у систему државне управе

Програм коме припада: 0607 - Систем државне управе

Напомена: Ова програмска активност садржи и компоненту родно одговорног буџетирања, која ће бити покривена анализом нормативних решења са аспекта равноправности мушкараца и жена, анализом ефеката нормативних решења на положај жена и мушкараца и обезбеђивање једнаких услова за оба пола, као и анализу буџетских ефеката нормативних решења са аспекта родне равноправности.

Циљ 1: Делотворно, ефикасно, економично и предвидиво поступање органа јавне управе у одлучивању о правима, обавезама и правним интересима грађана и других субјеката

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Израђен закон о општем управном поступку	Процент	0	75%	100%	100%	
Процент усаглашених посебних закона са законом о општем управном поступку и донета подзаконска акта	Процент	0	75%	100%	100%	
Циљ 2: Подстицање законитог и правилног рада информисања и промовисања (закона, стратегија, акционих планова)						
Бр.спроведених активности у циљу подстицања законитог и правилног рада,	Број	7	10	-	-	

информисања и промовисања (обуке, тренинзи, семинари, и сл.)						
Бр. израђених едукативно информативних материјала	Број	0	5	-	-	
Коментар/ препорука	<p>Циљ, а ни индикатори нису уродњени. Ипак, предложени су додатни нивои анализа које би требало да нам пруже квалитетнију информацију о утицају нормативних решења на родну равноправност. Ти би подаци могли да послуже као основа за формулисање родно одговорних циљева у буџету. Из пројекције циљаних вредности се види да ће се у 2017. и 2018. подршка циљу 2 прекинути, а циљ 1 биће остварен већ 2017. године, по плану. Због тога се доводи у питање корист од родних анализа које су најављене, јер њихова сврха треба да буде да помогну доносиоцима одлука у програмирању буџета и да утичу на смањење препознатих неравноправности.</p>					

РАЗДЕО 21 – МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

Програмска активност: 0001 - Друмски транспорт, путеви и безбедност саобраћаја

Програм коме припада: 0701 - Уређење и надзор у области саобраћаја

Циљ 2: Смањење броја саобраћајних незгода са смртним последицама и са тешко повређеним за 50% до 2020. године (по полу)

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
извештај о броју погинулих	Број	531	-	-	-	
Коментар	У 2014. години број погинулих: жена 118; мушкараца 413 - смањен број погинулих у односу на 2013. годину за 119 особа					
извештај о броју повређених	Број	17797	-	-	-	
Коментар	У 2014. години број погинулих: жена 6.565; мушкараца 11.232					
Коментар/ препорука	<p>Пример како родна равноправност ради у оба смера и није намењена само побољшању положаја жена. Мушкарци су, према подацима, много чешће повређени и погинули у саобраћајним несрећама, које чешће и изазвају. Зато је приликом дефинисања овог циља узето у обзир питање рода. Као базна година наведена је 2014. Подаци за 2015. недостају. Нажалост, изостале су циљане вредности за све три године, па се не може адекватно пратити помак у остварењу овог циља.</p>					

РАЗДЕО 22 – МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

ГЛАВА 22.1 - УПРАВА ЗА ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА

Заједнички пројекат: 7002 - ИПА 2013 - Сектор правосуђа						
Програм коме припада: 1602 - Уређење и управљање у систему правосуђа						
Циљ 2: Унапређене смештајног стандарда у КПЗ за жене у Пожаревцу и Унапређење смештајног стандарда осуђеника у заводима кроз уштеде и обезбеђење редовног енергентског снабдевања						
Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Степен смештајног стандарда осуђеница у КПЗ за жене у Пожаревцу	Опис степена	Низак	Низак	Низак	Задовољавајући	
Коментар:	Постојеће стање смештајних капацитета у КПЗ за жене у Пожаревцу, где казну издржава око 250 осуђеница, је незадовољавајуће, због старости зграда, неадекватних техничких услова за живот, недостатка простора за потребне активности и одвајање различитих група осуђеница у складу са законом и европским стандардима. Неопходна је санација подрума, фасаде, крова и међуспратне конструкције, као и санитарних чворова главне смештајне зграде, а нарочито одвајање отвореног третмана од затвореног, као и изградња додатних капацитета како би се постигло задовољавајући степен усаглашености смештајног стандарда са законом и европским стандардима.					
Коментар/ препорука	Постављен је посебан циљ за жене са циљем да се боље одговори на потребе осуђеница. Адекватан одговор на проблем вероватно ће захтевати и додатне активности, поред физичке реконструкције објекта.					

РАЗДЕО 25 - МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

Програмска активност: 0008 - Подршка спровођењу Националног програма онколошке здравствене заштите „Србија против рака“						
Програм коме припада: 1802 - Превентивна здравствена заштита						
Циљ 2: Подршка скрининг програмима у Републици Србији						
Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Обухват жена за рано откривање карцинома грлића материце	%	25	50	50	50	
Статус	Одређен је посебан циљ за жене на основу статистичке евиденције о учесталости карцинома грлића материце. Повећан обухват у превентивној здравственој заштити директно би допринео здрављу жена у Србији.					

РАЗДЕО 27 – МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

Програмска активност: 0001 - Подршка остваривању јавног интереса у области информисања

Програм коме припада: 1204 - Систем јавног информисања

Циљ 1: Обогаћена понуда медијских садржаја од јавног интереса из свих области друштвеног живота

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. подржаних пројеката чији је циљ унапређивање родне равноправности	Број	9	13	13	13	
Коментар/ препорука	Питање родне равноправности узето је у обзир кроз индикатор који прати број пројеката који доприносе унапређењу родне равноправности. Сама циљана вредност која се иницијално повећава, а онда остаје иста не говори нам довољно о вредности, трајању и значају подржаних пројеката, нити о томе ко их спроводи. Важно је да ови допунски и квалитативни подаци буду доступни на сајту Министарства културе.					

РАЗДЕО 28 - МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА**Програмска активност: 0005 - Стварање услова за политику једнаких могућности**

Програм коме припада: 1001 - Унапређење и заштита људских и мањинских права и слобода

Пример добре праксе – наведена је Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности као правни основ. Сву буџетски корисници треба да је укључе у своје спискове прописа које узимају као правни основ.

Правни основ:

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности за период и Акциони план за њено спровођење

Циљ 1: Стварање нормативног оквира за реализацију политике једнаких могућности

Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Процент послодаваца који су урадили и доставили План мера за отклањање или ублажавање неравномерне заступљености полова и извештај о спровођењу	Процент	30	50	80	80	
Број правоснажних одлука судова о заштити због дискриминације	Број	5	10	50	50	

Циљ 2: Промоција политике једнаких могућности и унапређено препознавање друштвеног значаја родне равноправности

Бр. корисника пројеката у области родне равноправности	Број	500	1000	1500	1500	
Коментар	Одсек, једном годишње, расписује јавни позив за доделу средстава са позиције 481-Дотације невладиним организацијама у циљу унапређења положаја жена и родне равноправности					
Коментар/ препорука	Ово је пример уродњеног циља са уродњеним индикаторима и прогресивним циљаним вредностима које јасно указују на потребу да се кроз различите интервенције узме у обзир питање рода и да се реши истовременим деловањем ка истим циљу. Важно је сада да се прати остварење планираних резултата. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у потпуности одговорило на захтев и упутство.					

РАЗДЕО 29 - МИНИСТАРСТВО ОМЛАДИНЕ И СПОРТА

Програм: 1301 - Развој система спорта

Циљ 2: Промоција и подстицање бављења спортом у свим сегментима становништва посебно жена, деце, младих и особа са инвалидитетом

Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. деце, омладине и особа са инвалидитетом који су укључени у програме спортских активности	Индикатор исхода	Број	5000 (2014.година)	5500	6000	6500	
Бр. жена које су укључене у програме спортских активности	Индикатор исхода	Број	2000 (2015.година)	2500	2500	2500	
Коментар/ препорука	Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Директно одговара на приоритете у области спорта. Циљане вредности не осликавају довољно намеру циља да се број жена значајно повећа, јер број од 7500 учесница у једногодишњим или краћим спортским активностима више одражава буџетска ограничења. Софтверско ограничење уноси збрку код циљаних вредности за индикатор бр. деце – девојчица и дечака и девојчица и дечака, мушкараца и жена са инвалидитетом. Овако приказан, индикатор не носи довољно квалитетну информацију.						

Програм: 1302 - Омладинска политика							
Програмска активност: 0005 - Програми и пројекти подршке младима у образовању, васпитању, безбедности, здрављу и партиципацији							
Циљ 2: Подстицање младих жена и мушкараца за активно учешће у друштву и волонтерским активностима							
% младих жена и мушкараца укључених у волонтерске активности у земљи и иностранству	Индикатор исхода	процент	34 % мушкараца 28% жена (2014.)	20% мушкараца 25% жена	25% мушкараца 28% жена	30% мушкараца 30% жена	
Коментар/ преорука	Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене или мушкарце. Не одговара на препознате приоритете у области родне равноправности, али одговара на дато упутство. Нејасно где је нестала разлика до 100%.						

РАЗДЕО 30 - МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Програмска активност: 0006 - Подршка програмима цивилног друштва у области информационог друштва						
Програм коме припада: 0703 - Телекомуникације и информационо друштво						
Циљ 2: Подстицање укључености жена у ИКТ сектор						
Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
% учесница које учествују у програмима	Процент	/	50%	50%	50%	
Коментар/ преорука	Циљ је дефинисан тако да у потпуности одговара на приоритете исказане у низу релевантних докумената. Постављен је посебан циљ за жене и мушкарце са циљем смањења неравноправности. Требало би имати у виду да овај индикатор не даје довољно података о врсти програма, трајању и исходима обуке, нити о укупном броју полазника-ца.					

РАЗДЕО 34 – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

Програмска активност: 0004 - Администрација и управљање						
Програм коме припада: 0611 - Израда резултата званичне статистике						
Циљ 2: Повећање учешћа жена на руководећим местима						
Назив индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
% жена на местима одлучивања	%	0 (2015.)	16,67	16,67	16,67	
Коментар	Индикатор се односи на место Помоћник директора, где је					

	констатовано да у последњим годинама жене нису биране за ту позицију
Коментар/ препорука	Циљ је дефинисан тако да у потпуности одговара на приоритете исказане у низу релевантних докумената. Постављен је посебан циљ за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности. Међутим, циљана вредност указује на веома ниски интензитет у динамици остварења овог циља.

РАЗДЕО 46 - КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ

Програм: 1001 - Унапређење и заштита људских и мањинских права и слобода

Програмска активност: 0013 - Подршка присилним мигрантима и унапређење система управљања миграцијама

Циљ 5: Обезбедити смештај, исхрану и основне животне услове у колективним центрима, центрима за ургентни прихват и установама социјалне заштите и ученичког стандарда и подршку најугроженијим породицама приси

Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
% броја жена смештених у КЦ и установама социјалне заштите	Индикатор исхода	Процент	50	50	50	50	
Коментар/ препорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Представља улазни критеријум који недовољно говори о равноправности у наведеним установама, али такође постоје ограничења у програмирању на основу захтева донатора. Формално испуњава захтев.						

РАЗДЕО 20 - МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ

Програм: 1508 - Уређење и надзор у области привредног и регионалног развоја

Заједнички пројекат: 7015 - ИПА 2013 - Развој приватног сектора

Циљ 1: Побољшање регулаторног и административног окружења за пословање МСП у Србији

Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
повећање учешћа женских предузећа у укупном броју предузећа	Индикатор исхода	-% учешћа женских предузећа у укупном броју предузећа	19.5 (2011)	20	21	23	

Коментар/ преорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене. Напомена: циљ је на нижем нивоу резултата од индикатора јер је потребно да се циљ оствари да би се индикатор остварио. Циљане вредности су планиране на основу 2011. која много претходи години у којој је планирање рађено, те су већ премашене, чиме се поништава сврха циљаних вредности.
-----------------------	--

Програм: 1509 - Подстицаји развоју конкурентности привреде

Пројекат: 4003 - Поддршка кроз стандардизовани сет услуга за МСПП

Програм коме припада: 1509 - Подстицаји развоју конкурентности привреде

Функција: 410 - Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада

Циљ 1: Унапређење квалитета људских ресурса у МСПП и задругама

Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. обучених лица / бр. обучених жена	Индикатори излазних резултата	-број обучених лица/жена	-	1800/350	1980/400	2178/450	

Коментар/ преорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Недостаје базна вредност у односу на коју се промена мери. Пројектовано учешће жена на нивоу од око 19% расте на 20% - не мења се битно током трогодишњег периода, већ број жена расте како расте укупан број. Овај показатељ не даје довољно информација о типу и квалитету обука, нити о томе да ли су оне прилагођене стварним потребама циљаних жена и мушкараца.
-----------------------	--

Пројекат: 4004 - Програм подршке активностима удружења за подстицање развоја образовања за предузетништво

Програм коме припада: 1509 - Подстицаји развоју конкурентности привреде

Функција: 410 - Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада

Циљ 1: Промоција и стимулација развоја предузетништва код младих

Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. ученика/ца који су прошли кроз програм образовања за предузетништво	Индикатор исхода	број ученика/ца	-	5500/2000	6050/2500	6650/2750	

Коментар/ преорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Недостаје базна вредност у односу на коју се промена мери. Пројектовано учешће жена расте са иницијалних 36% до 41%. Овај показатељ не даје довољно информација о типу и квалитету обука, нити о томе да ли су оне прилагођене стварним потребама циљаних ученица и ученика или се ради о стандардизованој обуци.
-----------------------	--

Програм: 1510 - Привлачење инвестиција							
Програмска активност: 0002 - Подстицаји за директне инвестиције							
Програм коме припада: 1510 - Привлачење инвестиција							
Функција: 410 - Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада							
Циљ 1: Повећање броја нових радних места							
Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
% запослених жена на новоствореним радним местима	Индикатор исхода	%	/	30%	40%	50%	
Коментар/ препорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Недостаје базна вредност у односу на коју се промена мери. Пројектовано учешће жена на нивоу од 30% досеже 40% у наредној и 50% у 2018. години. Овај показатељ не даје довољно информација о циљаним секторима, нити о начину подстицаја повећању броја радних места, те се не може проценити у којој мери пројектовани циљ доприноси родној равноправности.						
Пројекат: 4001 - Оснивачки улог Републике Србије у заједничким привредним друштвима							
Програм коме припада: 1510 - Привлачење инвестиција							
Функција: 410 - Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада							
Циљ 1: Повећање броја нових радних места							
Назив индикатора	Врста индикатора	Јединица мере	Базна вредност	Циљна вредност у 2016. год.	Циљна вредност у 2017. год.	Циљна вредност у 2018. год.	Усклађеност са приоритетима РР
Бр. запослених жена	Индикатор исхода	број жена	-/	30%	40%	50%	
Коментар/ препорука	Диференцирање индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце. Недостаје базна вредност у односу на коју се промена мери. Пројектовано учешће жена на нивоу од 30% досеже 40% у наредној и 50% у 2018. години. Овај показатељ не даје довољно информација о циљаним секторима, нити о начину подстицаја повећању броја радних места, те се не може проценити у којој мери пројектовани циљ доприноси родној равноправности.						

Чак 10 од 16 буџетских корисника усмерило је своје иницијативе у областима које су усклађене са приоритетима у родној равноправности.

3 Закључци

Једна од најважнијих особина родно одговорног буџетирања јесте да оно доприноси побољшању општих резултата у остварењу програмских циљева. Другим речима, уз помоћ овог алата, боље се решавају проблеми, под условом да се логичка поставка заснива на валидним подацима који одражавају важне димензије стварности – род или пол, регионалну распрострањеност или карактеристике, образовну и старосну структуру, обрасце понашања циљаних група и начине на који различите групе користе свој приступ ресурсима. Према томе, сваки је корак у процесу родно одговорног буџетирања истовремено и чинилац који доприноси или не доприноси унапређењу квалитета.

Било би релативно лако да се позитивни исходи потврде у потпуно уродњеном буџету. Међутим, наш је изазов да, у овом тренутку, ухватимо оно што већ даје добре резултате у процесу који је тек започет, дакле са непотпуним подацима и недовршеним иницијативама.

У већини иницијатива које су до сада уврштене у буџет Републике Србије, родна равноправност тиче се евидентирања корисника по полу, или малих корекција у већ осмишљеним или стандардним програмима. Мали број корисника определио се за специфична побољшања положаја жена и оснаживања жена у доменима у којима је њихова неравноправност препозната. Важно је да се напомене да нису све буџетске иницијативе у потпуности усклађене са препознатим стратешким приоритетима у родној равноправности. Посао на усклађивању различитих стратешких оквира и адекватном буџетирању стратешких приоритета је започет, али добар комад пута је тек пред нама.

Још једна битна напомена тиче се чињенице да економски и друштвени исходи неплаћеног женског рада нису приказани у буџету. Да јесу, слика коју би доносиоци одлука и грађани Србије имали о значају равномерније расподеле новца, обавеза и моћи, била би још приближнија стварности у којој живе мушкарци и жене у Србији. Данас је неистражен и утицај пореске политике и потрошње на жене и чланове домаћинства из различитих група, а посебно на оне који су у положају економске зависности. У неком будућем буџету, сви ови, за сада недовољно истражени, аспекти биће јасније приказани, утемељени на чињеницама и доказима. Тек тада ћемо имати пуну слику наше стварности. Ипак, први кораци које су учинили буџетски корисници уз подршку Министарства финансија, Координационог тела за родну равноправност и UN Women можда јесу они најтежи и најважнији.

У кратком року од два-три циклуса примене, могуће је остварити следеће резултате, а неки од њих се већ назире. У табели су наведени и дугорочни резултати којима заправо тежимо када уводимо родно одговорно буџетирање.

Краткорочна побољшања	
Бољи подаци и индикатори	Боља статистика и квалитетнији индикатори који се ослањају на лакше доступне податке који су разложени по полу, другим демографским и осталим релевантним карактеристикама, нужно производе боље увиде у исходе циљаних буџетских интервенција. Истовремено, на овај начин јачају се капацитети свих актера који су укључени у процес израде и мониторинга политика.
Процес доношења одлука о буџету	Буџет је тачка пресека многих закона, политика и стратегија. Усаглашено спровођење и праћење резултата доприноси укупном квалитету рада појединачних буџетских корисника, али и сарадњи различитих буџетских корисника у решавању сложених, наталожених и запуштених проблема који превазилазе секторске границе и институционалне надлежности.
Буџетска потрошња	Извештавањем о циљаним и усмереним алокацијама ствара се одговор на незадовољену тражњу, али се истовремено креира и квалитетнија тражња. Није једино питање колико се новца издваја за препознате приоритете у родној равноправности, већ и коме тај новац

	иде и на који се начин троши. Важно је, на пример, колико је новца усмерено кроз женске НВО које доследно и у континуитету раде на решавању одређених приоритетних проблема и оснаживању жена и рањивих група.
Подршка ЕУ интеграцијама	Буџетски корисници препознали су простор у ИПА пројектима за прве кораке у области родно одговорног буџетирања. Како је у пројектима, тако и у програмима, фаза дизајна тренутак у коме се опредељују најважнији елементи, важно је да се има на уму да је улога накнадне интервенције у пројекту често само у евидентирању већ дизајнираних, а неуродњених интервенција, и да је родну перспективу потребно уградити код програмирања ИПА, а касније и код дизајнирања конкретних пројеката.
Очекивана дугорочна побољшања буџета	
Процедура и процес доношења одлука	Упутство Министарства финансија поставило је јасан оквир и јасну обавезу пред прву групу буџетских корисника. Постепен и вођен процес којим је предвиђена подршка за буџетске кориснике доприноси квалитету имплементације. Решења за проблеме са којима се сусрећу буџетски корисници уткана су у наредни циклус имплементације. Кроз узајамну подршку и сарадњу, процес добија на квалитету. Примери успеха биће подстицајни за нове буџетске кориснике који ће постепено бити укључивани у процес.
Суштинска побољшања у животима грађанки и грађана која су резултат финансираних активности	Најважнији циљ сваке политике, па и ове која се креира уз помоћ РОБ јесте да решава проблеме и доприноси побољшањима у квалитету живота грађана и грађанки. Да би у овоме успеле, уродњене политике треба да буду засноване на родној анализи, да буду усмерене на стварне потребе, адекватно финансиране, редовно праћене и прилагођаване у односу на статус показатеља.
Исходи који се тичу родне равноправности и оснаживања жена	Родно одговорно буџетирање је алат који се најбоље користи у сарадњи са женским невладиним организацијама, стручњакињама и активисткињама које имају експертизу у области родне равноправности. У сарадњи са њима, секторски и финансијски експерти стварају односе узајамног поверења и провере, као заинтересоване стране у истом процесу. На тај начин, РОБ постаје алат за оснаживање жена и њихово укључивање у доношење одлука
Приходна страна буџета	Овде се отвара простор за анализу и промишљање читавог система који за сада није анализиран са становишта родне равноправности.

4 Препоруке за наредни циклус РОБ

4.1 Увести законску обавезу примене РОБ у Закон о буџетском систему

Иако постоје субсидијарни Закони и прописи, као и Стратегије које омогућавају примену РОБ-а приликом планирања буџета препорука је да се РОБ као обавеза уведе кроз Измене и допуне Закона о буџетском систему. На тај начин би се учврстила обавеза примене РОБ-а без изузетака међу свим буџетским корисницима, који би РОБ уводили по јединственој методологији на свим нивоима власти и истовремено. Важно је стога регулисати Законом о буџетском систему на који начин се РОБ примењује односно планира приликом креирања буџета, као и на који начин ће се извештавати о примени као и ефектима примене РОБ-а, а што је значајно за праћење и оцену финансираних програма и из угла родне равноправности. Законом предвидети и планирати постепено увођење и контролу тог процеса како би се оставило довољно времена да се изграде капацитети, као и да се ураде неопходне родне анализе како би се одредили родно одговорни циљеви за све буџетске кориснике.

4.2 Наставити рад на увођењу РОБ са истом групом буџетских корисника

Прва група буџетских корисника који су позвани да примене РОБ добро је обавила пробни задатак. Укупно 16 од 28 корисника се одазвало и применило неки од елемената РОБ. Потребно је да се овим буџетским корисницима да подршка за наставак процеса пре него што се уведу додатни буџетски корисници у 2018. години.

4.3 Изградити институционалну инфраструктуру и осигурати подршку буџетским корисницима

РОБ је аналитички алат којим се омогућује увођење перспективе родне равноправности у све јавне политике, и захтева координацију између оних који припремају буџет код буџетских корисника са онима који раде на дизајнирању програма у различитим секторима, као и институционалним механизмима за родну равноправност и са стручњацима/кињама у области родне равноправности. То подразумева различиту врсту знања и експертизе која сада не постоји у довољној мери у институцијама. Како би се потпомогао овај процес, препорука је да буџетски корисници фомирају **Тим за родно одговорно буџетирање** у оквиру буџетског корисника. Тим би требало да се састоји од најмање три члана/чланице према следећој структури: помоћник/ца министра/ке у оквиру буџетског корисника или друго највише изабрано лице; једна особа из финансија која ради на припреми буџета конкретног буџетског корисника; Особа/е која/е се води као одговорна/е за Програм/е који су предмет примене РОБ-а у циљаној години. Овако формиран Тимови би онда добили неопходну подршку од стране Координационог тела за родну равноправност и Министарства финансија у сарадњи са UN Women кроз тренинге, саветовање и менторство.

4.4 Осигурати пуну примену члана 40. Закона о равноправности полова којим је прописана обавеза вођење родне статистике

Законом о равноправности полова, члан 40. прописано је следеће: „Статистички подаци који се прикупљају, евидентирају и обрађују на ниову Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и у установама и организацијама које обављају овлашћења, јавним

предузећима и привредним друштвима, морају бити исказани по полу.; Статистички подаци из става 1. овог члана саставни су део статистичког информационог система Републике Србије и доступни су јавности у складу са законом.“

У пракси, премда су видљива побољшања, ова одредба се код многих буџетских корисника не примењује на систематичан начин, или се подаци прикуљају али нису доступни или у потпуности изостају. Адекватна примена РОБ-а није могућа без родне статистике која заједно са родном анализом представља предуслове за креирање родно одговорних политика базираних на доказима и чињеницама.⁸ У раду са корисницима уочљиво је неразумевање одредби овог Закона посебно у делу да ли се прикупљањем података по полу крше прописи који гарантују приватност личности.

Препорука је да се у наредном периоду изврши пуни надзор над применом овог члана Закона, да се корисници обавесте додатним појашњењима о начину примене како би се се отклонила произвољност у тумачењу и самој примени. Додатно, препорука је да се одреба из члана 40. допуни код израде новог Закона о родној равноправности а који је најављен, на начин да је недвосмислено јасно да се обавеза односи на све статистичке податке и евиденције, као и да се у складу са тим уреде и други прописи (на пример Закон о статистици.)

4.5 Препознати значај и неопходност родне анализе

Родна анализа представља аналитичко средство којим се, тумачећи податке, на системски начин укључује родна перспектива у политике, програме и прописе. Она помаже да разумемо родне аспекте у разним областима, утицај који различите политике, програми, прописи и мере имају на свакодневни живот жена и мушкараца, приступ ресурсима, активности и ограничења са којима се суочавају и представља основу за дефинисање родно одговорних циљева у најразличитијим областима. Родна је анализа, стога неопходна и предуслов да би се применом РОБ-а допринело достизању родне равноправности. Премда постоји значајан број родних анализа које су урађене и доступне, а сама Национална стратегија за родну равноправност 2016-2020 предвиђа конкретне мере у многим областима, не постоје родне анализе за све секторе, а уколико се РОБ предвиди као обавеза за све кориснике то ће бити неопходно. Препорука је да се оним корисницима за које не постоје дефинисане мере Акционим планом за спровођење Националне стратегије за родну равноправност, а које би могле да се укључе у буџет за финансирање, укаже на значај родне анализе као првог корака пре дефинисања родно осетљивих циљева и индикатора.

4.6 Развити методологију за примену РОБ-а

Препоручује се израда јединственог упутства за буџетске кориснике са методологијом рада коју би сви буџетски корисници примењивали када је у питању РОБ. То би подразумевало следеће смернице:

- израду јединствених критеријума за избор програма који би били приоритетни за примену РОБ и постављање родно одговорних циљева. Ти критеријуми би, на пример, комбиновали приоритете из НАП-а за примену Националне стратегије за родну равноправност са приоритетима сектора, и износ средстава који се опредељује за поједине програме
- годишњи РОБ циклус и календар
- методологија за родну анализу
- систем за праћење и извештавање.

Такође, ова методологија би требало да се наслања на методологију која се примењује код израде Програмског буџета, те да, временом, постане њен саставни део.

⁸ Evidence based policies

4.7 Код навођења правног основа, додати Закон о равноправности полова

Буџетски корисници када наводе у програмским буџетима правни основ за своје програме изостављају Закон о равноправности полова. Важно је да се то промени зато што се у супротном, доживљава као да је имплементација овог закона туђ посао, а родно одговорно буџетирање је управо алат који помаже да се премости јаз између секторских надлежности и граница.

4.8 Нужно је прилагођавање софтвера за унос података

У овом тренутку, није могуће разврставање података по полу у оквиру истог индикатора, већ је програм такав да то захтева употребу два индикатора. Генералним упутством је, опет, ограничен број индикатора који се могу користити за мерење напретка у односу на сваки циљ на два индикатора. Ово ограничење је део настојања да се унапреди програмски буџет. Опет, важно је да за сваки циљ поставимо онај минимални број индикатора који адекватно мери статус у односу на циљ. То, нажалост, никада није само један индикатор, што је број који заправо добијемо када два дозвољена разврстамо по полу. Ова се техничка препрека такође испречила на путу задатка да сви индикатори који се односе на лица буду разврстани по полу.